

מאימתי פרק ראשון ברכות

מסורת הש"ס

(א) ס"א ולמה נקרא שם
אוריס ותומויס אוריס
משמאוריס אלת דבריהם תומויס
משמאוריס אלת דבריהם ועי'
ביומא עג. (ב) מן' דרך ארץ
והוא פ"ג. (ג) עיני' ביחמות דף
בחוץ ד"ה אדמוני ארץ דרמון
רעית אלת חרץ אלת שמו
ועי'. (ד) סנהדרין דף נ"ה;
ג"ז שם וטווס דף ל"ה
(ו) ג"ז שם חזק אלת ד"ה
ואיתרין. (ז) ב"ס'; נטריס,
(ח) ויכיס' בעור עיני חזק;
(ט) ויכיס' בעור סנהדרין טו;
ד"ה ואיתרין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מלכס
וכו' ליל שעבר של שלשה
עשר ולחמרת גידה חרבעה
עשר: (ב) ד"ה שהיה מכלס
וכו' מכלס אדם פני הרב:
(ג) ד"ה לולא וכו' נבזבז
ה' בארץ ישראל כבר
טרדוני: (ד) ד"ה צילא וכו'
שנאלו לארץ צימי יהושע:
(ה) ד"ה ראוים היו ישראל
לעשות: (ו) ד"ה לימדו כ'
אליעזר דלמה עז סוף:

לעזי רע"י

ושמידו"ר [וישמידור"א].
שליה.

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו חננאל

ומקשינן היכי קא[ר]י דרוד
נפשיה חסיד, ותנא משם
ר' יוסי דקאמר [א]יני יודע
אם אני מיהן אם לא
[ו]פריקין הכא הכי קאמר
שמה יגרום החטא מכאן
ולחבא וברשעתיה קאמר
חסיד אני [א]בל איני מאמין

בעצמי ואיני יודע [שמא החס
[ומתפלל] ... [שמע] מינה [ס
כך עשה בערבית שכיבה וקי
לפני תפלה, לאו הילכתא כוונ
דתנן] [בערב מברך שתיים]

על אותו העיקר שבמשנה בפ
החשד קבוע הוא בו
ר' זירא אמר עד חצות לילה
הכא אין הבור מתמלא מחול
אין הבור מתמלא מחוליתו ע
נתכוונו העם באמר

שככל ימי דוד היה נשאל בצבית עד מה מלחמת אבשלום ששאל אביתר ולא עשתה לו וישל דודו ויחללנו דודו

בסדר עולם ונסתלק אז מן ההווה:
שְׂוֹרֵתִים אֵת דְּבָרֵיִם. שְׂוֹמְרִים
 דְּבָרֵיִם קְצוּצִים וּבְמוֹרִים שֶׁלֹּא יִפְחָטוּ
 וְלֹא יִסְיְפוּ: **שֶׁר צָבָא לַמֶּלֶךְ יוֹצֵא.** לְהוֹלִיךְ
 אֶת־אֲשֵׁי הַמִּלְחָמָה: **מֵאֵי קִרָּא.** לְדַנּוֹר הִיא
 תַּחְלִי לַמַּעֲלֵה מִמַּטְטוֹ וּמַעֲוֵרוֹ: **עוֹרֵה**
בְּדוּרָיו. אֵל תַּחֲבִידֵי דְּשִׂינָה כְּשֶׁר
 מַלְכִּים: **אֶעֱרִיֶּה שָׂחַר.** שָׂחַר מַלְכִּים
 הַשָּׂחַר מַעֲוֹרָן וְאֵי מַעֲוֹרָן אֵת הַשָּׂחַר:
שִׁמְאָ וַיַּעַז אֶלְטַגְנִי פִּרְעֵה. אֵם אֵי
 יוֹדֵעַ לִכְוִן הַשְּׂעָה הֵם אֵיִם יוֹדֵעִים
 לִכְוִין הַשְּׂעָה וְקוֹדֵם שִׁיגִיעַ חֲלוֹת יְהוֹ
 סְבוּרִים שֶׁהִיֶּעַ וְעַדְיִין לֹא בָּרַךְ הַמֶּכֶה
 יִשְׂרָאֵל: **וְהָיָה דְּבָרֵי הוּא הֵלֶךְ טוֹב**
לִלְחָח לְשׁוֹן אֵיִי יוֹדֵעַ: **דִּלְמָה מֶ.**
 בְּנִמְסַכַּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ: **וּפִאֲחוֹ.** מִתָּאֵל נֶאֱחָז
 וְנִכְשַׁל דְּבִצְרִין: **תִּלְיִסֵּר נְגִי אֶרְצָה.**
 לִיל עֶשְׂבֶּר (א) שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר וּלְמַחֲרַת יִגִּיעַ
 אֶת־אֶרְצָהֶּה עֶשֶׂר: **יְדִי מוֹלֹכִיכוֹת דְּרִם.**
 שֶׁהִנֵּחַ מִרְאוֹת לֹא דֵם אֵם אֵם מִמָּא
 אֵם יִבְרַח מִן מִלְּחָמָה דֵּם נִבְרַח דְּבָרָה

[illegible]

בצמקוס אחד אומר (שמואל ב ג) ושמעונו
כלבב לאצביגיל אשת נבל וגו' ובצמקוס
הכר שזיה אב צהורלות: **לונל האמני**
על צבד וגו' (שמואל א כו): **נקוד על**
צבד ה'. **לונל** לנן אס לא כמו לולי
זזה אשקפ צידו אס יראה צבד ה'
ובצמניא שהטמא גורס שאין הצבט
ראויס היו (א) **ליעשות להם נס**. לצוא
ולתאשורוס ועלדיש ולישנ **הזמניס כ**
שאני עושקין לילך ולהשכר **זמקדיס**

עשרה יוחסין (קידושין דף ט') לא יתייחד איש אחד עם ואפי' אם היו עשרה כדאמרי' (שם) אמר רב יהודה אמר שמואל ומונמנם כסוס אית' במסכת סוכה ב' הישן (דף כז) ונתפרשא לך מההיא דברפק הרואה מקום (דף טז) תחבר עת מינה דהכיני הוא פירושה שהבור אם תחזיר לתוכו לדוד המלך אין הבור מתמלא מחוליות תשובה לרבינו

זי נשים אבל אשה אחת מתייחדת עם ש
טמואל לא שנו אלא בכשרים אבל בפרו
זר רב אסור לאדם לישן ביום יתר משינו
בשעה שבקש הקב"ה להביא מבויל לעו
פר שניטלת ממנו אינו ממלא אותו אלא
יאמר להם לכו התפרנסו זה מזה כלומר

בניהו זה סנהדרין. מס
וכן הוא אומר וז
כלומר היה קודם להם אם
אזיתר שהזכר אחר צניח ה

נהדרין ואביתר אלו
א אומר ¹ ובניהו בן
הפלתי ולמה נקרא
ני שכורות דבריהם
הם⁶ ואח"כ שר צבא
ק בר אדא ואמרי לה
אידי מאי קרא ² עורה
ר אעירה שחר. רבי
הוה ידע ודוד נמי הוה
ידע כגור למה ליה
דמשה הוה ידע למה
ה קסבר שמא יטעו
משה בדאי הוא דאמר
מר איני יודע שמא

אמר בפלגא אוררת
אל אמר הקב"ה למח
יד שמרה נפשי כי חס
יבוננו של עולם לא חס
אני⁴ חצות לילה אקום
עולם לא חסיד אני
ואני די מלוכלכות
אלא כל מה שאני
יפה דנתי יפה חייב
יהושע בריה דרב אי
תנא לא מפיכת שמ
זיה מבייש פני דוד בר
ללאב שמו אלא דניא
שת בהלכה ועליו אמ
ראומר⁷ חכם בני ושמו
הכתיב⁸ לולא האמנו
למה נקוד על לולא
משלם שכר טוב לצדי
אם לאו שמך יגרום ו
ב⁹ והנה אנכי עמך ו
שמה¹⁰ יגרום החמא¹¹
בכור עמך ה' זו ביאה
חכמים ראויים היו יש
יהושע בן נון אלא
הו אי כרבי אליעזר

דְּבָרֵי הַיָּמִים (א) ג: שֶׁהֵם כִּי מִירֵאֲתָךְ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מִמַּעֲמֵט אֶת מַשְׁמָעוֹת הַכֶּתֶּר: (ב) שֶׁמֶא יִגְרֹם הַחֶטָּא. תִּירֹם הַחֶטָּא מִלְרֵאוֹת כְּטוֹב: (ג) אִלּוּ (ד) בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ: זִיָּהָ הַלְכוּ אֲלָא בְּרֵשׁוֹת כּוֹרֵשׁ וְהָאֲמֹר בְּתוֹרָה: אִי כִּי אֲלֵי אֲמֹר (ה) סוֹף הָאֲשֶׁמֹּרָה הָרֵאשִׁית

עֲרֵבִית וְעִרְדֵּין הָיוּ עוֹמֵד אִמֵּר לוֹ י' מַ
אֶצְלִי (אֵינִי) וְדֹא יוֹם שָׂאן בּוֹ סֶפֶק מֵ
לְעוֹמֵד עָלָיו וְהָיָה שֶׁתִּשְׁכַּח הַמִּדְּרָה הַ
זוֹת וְיִסְתַּקְּפוּן הַלְהָנָה (נִשְׁכַּח י' מִן)
דִּרְ' יוֹסֵף לְחוֹמֵרֵי נָמִי: (דף ה') **תָּנוּ רַבֵּנָן**
בְּבִכּוּר כִּיֵּד זָמְרִין לֵד הַפְּתִיחַ (דף ה')
וְהַיּוֹקִיץ צִרְיִין לְחֹשֶׁק אֶחָד (דף ה')
נֶגְשִׁים וְהוֹאֵל (וְהַשְׁנִים) [וְהָן שְׁנִים] מוֹת
אֶפְיֻלוֹ עוֹמֵד אֵמִי לֵד מַעֲשֵׂה הָאֵל הַרְבֵּי
זֶה שֶׁאֵין מִשְׁנֵהוּ מֵדָה כִּדְּרֵב דָּבָר
נִשְׁלַב ב' כּוֹכְבִים מְכִימָה וְהָבִיא מִבְּדֵל לֵד
י' הַחוּמִּים עַל אַחַר הַלִּפְתִּיחַ וְהָיָה
זֶה מִסְפִּי לֵד מֵה שְׁאֵן הוֹלֵכִין אֶל הַמִּזְבֵּחַ

בנייה זה סנהדרין. מסביר אומר כן. אציתר אלו אוריס ותומיס וכן הוא אומר וצניהו בן יהודיע על הכרתי ועל הפלתי וכלומר היה קודם להם אם כן אוריס ותומיס היו אחר צניהו. א"כ אציתר שהוזכר אחר צניהו היינו אוריס ותומיס כך פירש רש"י. ותימא לפירושו פשיטא לאציתר כהן היה צימי דוד שלא היה כהן אחר שכולם נהרגו צנוז ועל הכהנים ולמה דרך ראה עליה. ועוד לגירסת הקונטרס צניהו בן יהודיע אין זה הפסוק בשום מקום. לכן (מפרש) [גריס] צניו מס דלאי (בדה"א י"ז) ואתרי אחיתופל יהודיע בן צניהו זה סנהדרין וכן הוא אומר וצניהו בן יהודיע על הכרתי ועל הפלתי ופי' ר"ת דברתי ופלתי היינו סנהדרין שבורתינ דבריהם לאמתן ופלתי שמופלאים צהורה כמו מופלא שצבית דין. וא"כ היכי פשיט יהודיע בן צניהו מצניהו בן יהודיע. וי"ל דמסתמא ממלא מקום אציו היה וכי היכי לאציו היה מסנהדרין גם הוא היה מהס"י: וקורא

אמר בפלגא אורתא דתליסר נגהי ארכסר הוה קאי
אל אמר הקב"ה למחר כחצות הלילה כי האידנא אני
די שמרה נפשי כי חסיד אני לוי ור' יצחק חד אמר כן
יבוגו של עולם לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב
אני⁴ חצות לילה אקום להודות לך ואידך כן אמר דוד
עולם לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים
ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפייר ובשליא כדי לטהר
אלא כל מה שאני עושה אני נמלך במפיבשת רבי
יפה דנתי יפה חייבתי יפה זכיתי יפה טהרתי יפה
יהושע בריה דרב מאי קרא⁵ ואדברה בעדותך
תנא לא מפיבשת שמו אלא איש⁶ בשת שמו ולמה
היה מבייש פני דוד בהלכה לפיכך זכה דוד ויצא ממנו
ללאב שמו אלא דניאל שמו ולמה נקרא שמו כלאב
שת בהלכה ועליו אמר שלמה בחכמתו⁷ בני אם חכם
יאומר⁸ חכם בני ושמו לבי ואשיבה חורפי דבר. ודוד
הכתוב⁹ לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים
למה נקוד על לולא אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע
משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא אבל איני יודע
אם לאו שמא יגרם החטא¹⁰ כדר' יעקב בן אביי דר'
ב¹¹ ונהנה אנכי עמו ושמתך בכל אשר תלך וכתוב
שמא יגרם החטא¹² כדחתניא¹³ עד יעבור עמך ה' עד
יעבור עמך ה' זו ביאה ראשונה עד יעבור עם זו קניית זו
חכמים ראויים היו ישראל ליעשות להם גם בימי עזרא
וי יהושע בן נון אלא שגרם החטא: וחכ"א עד חצות:
הו אי כרבי אליעזר סבירא להו לימרו כרבי אליעזר

וְדַבְרֵי הַיָּמִים (א ב): **שְׁהִיָּה מַכְלִים פְּנֵי מַפְּצוּשׁ**. כָּל אֶב מַכְלִים (א) אֶת
 גִּי מִירָחָק כְּמוֹ שְׁנֵאמַר כִּי גִרְשׁוּנִי הַיּוֹם נִסְתַּחֲפַח בְּנִחְלָה' (ל) לְאֹמֶר
 מְנַעַמְטָה אֶת מַשְׁמֹעֹת הַכְּתוּב שֶׁלֹּא דָבָר יִדְּרֹר הִיא לִי לְרֹאשׁוֹ
 (א): **שִׁמָּה יִגְרוּם הַחֶטָּא**. מִירְוָא הוּא לְעוֹלָם מוּחָזָק בִּידּוֹ שְׁהוּא חֲסִיד
 הַחֶטָּא מִלְּרִאשׁוֹת כְּטוּב: וְיִירָא **יַעֲקֹב**. שִׁמָּה אַחֵר הַבְּטָחָה חֲטָאֵתִי
 וְאִי (ו) בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ: **בִּיָּאָה שְׂנִיָּה**. כְּשֶׁעָלוּ מִגְלוֹת בְּכָל בִּימֵי עוֹרָא:
 אֶל הַלְבֹי אֵלֶּה בְּרָשׁוֹת כּוֹרֵס וְכֵן יָמֵי מַלְכֵי פָרַס שֶׁמַּעֲבָדוּ לְהֵם לְבוֹרֵשׁ
 הָאֲמוֹר בְּתוֹרָה: **אִי כִר' אֲלִיעוֹר סְבִירָא לְהוּ**. דְּלֵית לִיה בְּשִׁכְכָּךְ כָּל זְמַן
 (א) סוֹף הָאֲשִׁמּוּרָה הָרִאשׁוֹנָה לְדָא כֵּן שְׁדַעְתּוּ לִישָׁן כְּבֵד סָבֵב יִישָׁן:
 וְאִי

[illegible]

ד. תורה אור השלם

1. יוֹאֵב אֶל כָּל הַצָּבָא
יִשְׂרָאֵל וּבִנְיָהן בְּלִי וְדוֹדֵיהֶם
עַל הַחֲבֵרֹת וְעַל הַפְּתָחַיִם
שְׁמָחָה ב כ כ כ
2. עֲרֵד כְּבוֹד עֲרֵד חֲבָלָה
דְּבוֹר אֶעֱיֵד שְׁחֹרֹת
תְּהִלִּים טו
3. תִּפְלֵה לָרוֹד הִשֵּׁה י
שְׁמָחָה עֲנִי ב עִנִּי וְאִבְנִי
4. אֲנִי עֲבָדְךָ נֶפֶשׁ בִּי אֶתָּה
אֲנִי דֹשֵׁשׁ עֲבָדְךָ אֶתָּה
אֵלֹהֵי הַבּוֹטָא אֵלֶיךָ
תְּהִלִּים טו א-ב
5. חֲצוֹת לֵילֵךְ אֶקֻּם
הַחֲדָדוֹת לֵילֵךְ עַל מַטְשֵׁי
הַיָּרֵךְ תְּהִלִּים קִט ב
6. וְאֶתְּרַבָּה עֲדֵמִיךָ נִגְדִּי
מַלְכִּים וְלֹא אֲבוֹשׁ
תְּהִלִּים טו
7. בִּי אִם רָחֵם בְּלִי יִשְׁחַח
כִּי בִלְבָבִי אֵינִי אֶלֶף בִּי שׁוֹט
8. חֲבֵם בִּי וְשִׁמְשֹׁן לִבִּי
וְאֶשְׁיָבָה חֲרִפִּי דָבָר
מִשְׁלִי כו
9. לֹא אֶמְצָא אֶתְּהִלִּי לִירוֹת
עֲבוֹד י בְּאָרֶץ חַיִּים
תְּהִלִּים טו י
10. וְדָחָה אֲבִיב עֶלְךָ
וְשִׁמְשֹׁנִי בְּכָל אֶרֶץ תֶּלֶךְ
וְשִׁמְשֹׁנִי אֶל אֶרֶץ הַתְּהִלָּה
הַזֹּאת כִּי אֶל אֶמְצָא עֶלְךָ
כִּי אֶמְצָא אֶת עֲשִׂיתִי אֶת אֶשֶׁר
דִּבַּרְתִּי לָךְ
בְּרִיאַתִּי כח טו
11. וְיִידָא יִעָקֵב מֵאֵד וְיִצְרָק
וְיִחֲזֵק אֶת הָעָם אֵלֶיךָ
אֲחֹתוֹ אֶת הָהָאן אֶת הַתְּהִלָּה
וְהַמְּגִלִּים לִשְׁלֵשׁ תַּחְנוּתוֹ
בְּרִיאַתִּי כח כ
12. תִּפְלֵה לֵרֵעִים אִימָתָה
וְהַגִּל וְרוֹעֵץ יִדְמֵה
אֶבְיָן עַל יַעֲבֹר נֶמֶךְ י
וְיַעֲבֹר עַם וּקְרִי
שְׁמוֹת טו טו

רבינו ניסים

הארהצן יכסוף מדמומן
הורקיעו סוף וים הששטות
הערה סוף וים ספס ליה
הערה צריכה ליהות
הקודסה ויהיה לעתה ר' זא
יוסי חלק עליו ואמר כי זה
הענה שקרא אותו ר' יהודה
לשם הששטות וים הוא הער
ואין בן ספס ומותר לטעם
לשטובלן בן וים כי סוף וים
הששטות ספס על דחוק הוא
למלכודא שיעורו נהרן ער
למלכודא לציתא הכוכבים
שבת דף דה אמר
ר' יהודה אמר מרזאל בן
הששטות ר' יהודה לר'
יוסי טובלין בן כהנים
ואמרין התם במס' נדה
כפרובא בן אסימ החתחול
האין נהר סוף שלים בן
הששטות (ששטות) ויהיה הנדר
מחלחלי בן הששטות דה
נדר הוא סבר בן וים
הששטות ר' יוסי משך
הששטות ר' יהודה על עיקר
החלוקה ששטות ששטות
בנאו הדברים שבין ר' מאיר
ר' יהודה בכאן בן ר' מאיר
הנהירן קריית ששטות
של עריבת ששטות ששטות
טובלין וסוף הששטות
ר' יהודה על ידעו כי טעמיה
הששטות (אלא) לאחר שקעת
הששטות בן אחרו הששטות
מחלחלי בן הששטות
טעמיה ואינה לטבילה הששטות
קריית ששטות חתמה והאין
בנאו באתו הער ויהיה
בנאו מריתם ששטות של

קוריהו בין השמשות הוא
שהוא כהרץ עין ואי אפשר
אמרת משה שהכנים
הני עד נפיק בין השמשות
מזקי להו ואיתא מיפרא
אז יהיה אותו המקום קבוע
אז נמי ליכא זה הדבר בני
כן היו פרוצין כי הפרוצין
המשך מעמוד קודם)
הא דאמר (רב) [רב אחא]
וליסתמו בדידה ופרקינן
כוכבים מעיש לסתמן ולזה
טו יזכיר בגדוד: